

| <b>Posudek na bakalářskou práci</b>   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> školitelský posudek<br><input checked="" type="checkbox"/> oponentský posudek  | Jméno posuzovatele:<br>Vít Třebický<br>Datum:<br>8. 9. 2014 |
| Autor:<br><p style="text-align: center;"><b>Tereza Klusáčková</b></p>   |   |
| Název práce:<br><p style="text-align: center;"><b>Pohlavně dimorfní znaky lidské tváře v rámci teorie životní historie</b></p>  |   |
| <input checked="" type="checkbox"/> Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel).<br><input type="checkbox"/> Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.  |   |
| <b>Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...)</b><br><br>Autorka v předložené bakalářské práci předkládá poněkud plošší rešerši výzkumu lidského obličej, kterou v úvodu zastřešuje teorií životní historie.  |   |
| <b>Struktura (členění) práce:</b><br><br>Práce je členěna do osmi hlavních kapitol, ze kterých dvě jsou rozvedeny do dílčích podkapitol na celkem 30 stránkách vlastního textu.<br><br>2. kapitola práce je věnována obecně samotné teorii životní historie<br>3. kapitola „Pohlavní výběr a jeho teorie“ opět velmi obecně popíše základy toho přístupu. Některé modely pohlavního výběru projde jen zběžně, rozdíly mezi intra a inter pohlavním výběrem chybí. Jsou zde rozebírány r a K strategie, nikoliv však rozdíly v párování, které k tématu mají co říci a v práci se místy vyskytují. Propojení s teorií životní historie je jaksí mezi řádky.<br>4. kapitola o pohlavním dimorfismu, tedy druhého stěžejního prvku je spíše kratší. Občas s nepřesnostmi, jako o ukládání tuků (str. 8)<br>5. kapitola a její podkapitoly o morfologie tváře jsou sice rozsáhlé a poutavé, ale možná až zbytečně příliš. Důkladné popisy morfologie např. nosní krajiny a brady, mnohdy silně inspirované knihou Lidský obličej, ve výsledku k tématu nepřispívají tolik, nejsou s ním nijak provázány nebo vykládány skrze hlavní teorii. Na druhou stranu za zajímavou považují sekci o stárnutí obličej, té by zde mohlo být věnováno více prostoru jako slibnému „terénu“ pro zvolené téma.<br>6. kapitola a její podkapitoly se věnují fenoménu atraktivity, dále symetrii, průměrovosti a okrajově heterozygotnosti, respektive výzkumu spojeného s funkcí imunitního systému a jeho fenotypových korelátů a výběrem partnera.<br><br>Osobně mi chybí u dílčích kapitol nějaké shrnutí a propojení s hlavním tématem práce. V tuto chvíli je to spíše výpis „věcí“ spojených s obličejem. Atraktivitě a výběru partnera je zde věnováno mnoho prostoru, i když to považuji jen za jeden z faktorů v tomto tématu. Nemyslím si, že by kapitoly v textu byly například nadbytečné (krom kapitoly o menstruačním cyklu), pouze by bylo vhodné je jinak uskupit, aby čtenáře provedly všemi tématy popisujícími, jak je morfologie obličej, ať pohlavně dimorfická nebo morfologie obličej obecně ovlivňována průběhem ontogeneze jedince a jak rysy obličej nebo jejich rozvoje mohou sloužit jako marker životní historie jedince. Například: od vyrovnávání se s vlivy prostředí projevené symetrií a průměrovostí, až po imunokompetenci a rozvoj pohlavně specifických znaků hrajících roli v intra a inter sexuální selekci. |   |
| <b>Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány? Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů?</b><br><br>V práci je citováno více než 150 zdrojů.   |   |

**V referencích**

- Formát citací není vždy dostatečný pro dohledání daného textu. Celkově je formát některých citací nesprávný např. **Pivoňková V.** Obličej. In: Blažek a Trnka, 2009 (str 36.)
- Reference obrazových příloh by měly být formátovány dle některé z používaných norem.
- Doporučil bych pro příště využít některý z referenčních manažerů a držet se citačních stylů, jako např. APA 6th.

**V textu**

- V českém textu bych doporučil zaměnit užití „et al.“ nebo „and“ za české „a kol.“ nebo „ a “.
- Citace děl Ch. Darwina jsou uvedeny pouze s rokem vydání českého překladu, tedy 2005 a 2006. Lépe by bylo uvést, např. Darwin (1859/2006) na místech kde autorka cituje Origin of Species a jeho české vydání.
- U některých citací je uveden pouze první autor a rok publikace, i když citovaný zdroj má autorů více.

**Poznámky k práci s literaturou:**

V práci je sice citováno více než 150 zdrojů, ale obzvláště v úvodních kapitolách textu (2.; 3.; 4.; 5.) je citováno velmi sporadicky. Autorka uvádí řadu faktů, které nijak nepodkládá zdroji, odkud předkládaná fakta cituje. Často není zřejmé, zda se jedná o autorčiny závěry nebo se k výroku vztahuje citace na konci odstavce/sekce textu (obzvláště kapitoly 5.2.x, str. 15).

Autora často používá výrazy „Jak známo...“, přičemž nepodkládá citacemi odkud je takto známo.

Autorka také velice často pracuje se spíše sekundární, nežli primární literaturou (jiné diplomové práce (např. Duda, 2007), knihy, např. velice často Lidský obličej (Trnka a Blažek, 2009), Výrost a Slamněník (2008)). Na tom není nic špatného, jen se například bez uvedení stránky nebo kapitoly daného textu nedá dohledat, zda je uvedený úsek závěrem autora sekundárního textu nebo odkazuje na primární literaturu.

U řady témat bych doporučil načíst aktuálnější texty (například o vousech, jako Dixon 2013, 2014 nebo dimorfických rysech, jako Carrier, 2014), nejen review.

**Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány?**

Práce vlastní výsledky neobsahuje.

**Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):**

Jazyk autorky je často rozvláčný a ve výsledku plochý, informací je spíše méně. To však připisuji na vrub až příliš rozsáhlému tématu, které si autorka pro bakalářskou práci zvolila.

Avšak diametrálně jiná je jazyková úroveň v sekcích 5.2.x, kde se buď autorka až přespříliš inspirovala stylem autorů, ze kterých zde vychází (převážně kapitolami knihy Lidský obličej (Trnka a Blažek 2009)) nebo jí je morfologie obličeje bližší než zbytek práce.

Práce obsahuje 4 obrazové přílohy. Kapitoly sekce 5.x.x by byly názornější, kdyby byly doprovázené ilustracemi uvedených popisů obličejových struktur.

Ještě jedno finální přečtení pro odstranění několika málo překlepu a uhlazení vět po vyškrtání nehodících se úryvků by čtení zpříjemnilo.

Doporučil bych kontrolu anglického názvu práce i abstraktu. Řadu termínů prostě nelze mechanicky přeložit z češtiny do angličtiny a je třeba text adekvátně upravit. Už samotný

název má v sobě nešťastně zvolené výrazy, kdy místo „traits“ jako znak, autorka použila „signs“, v tomto smyslu spíše náznak.

### Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Ačkoliv název práce je velice slibný, samotný text se od tohoto vytýčeného tématu značně vzdálil a už se k němu vlastně nevrátil. Vznikla tak tuctová práce jen stručně popisující několik témat výzkumu lidského obličeje. Kapitola 6.2 Atraktivita a menstruační cyklus by v textu ani být nemusela. Už i jen několik citovaných zdrojů v práci jsou samy o sobě práce přinejmenším stejného tématu záběru jako předložené bakalářská práce.

Jak autorka v závěru své práce sama píše: „Cílem práce bylo popsat pohlavně dimorfní znaky, které opačné pohlaví pokládá za atraktivní a díky kterým jejich nositel snadno projde sítím pohlavního výběru.“ (str. 30). Avšak tématem měl být pohlavní dimorfismus lidské tváře z hlediska teorie životní historie. Autorka se však zaměřila převážně na atraktivitu, která sice s tématem souvisí, ale je pouze jedním z řady faktorů fazet. Ani v závěru samotné práce nejsou probíraná témata vykládána/nahlížena skrze teorii, která by pro práci měla být stěžejní. Z práce tak není jasné, zda autorka tématu rozumí.

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením **dobře**.

### Otázky a připomínky oponenta:

- Předvedte aplikaci teorie životní historie na vývoj znaků lidské tváře.
- Jak byste do celého tématu zapojila intrasexuální kompetici, která v textu není téměř rozebírána a k tématu patří?
- Hypotéza univerzálního vnímání atraktivity a nesourodé výsledky. Jak si je vysvětlujete, co může být univerzálně vnímáno jako atraktivní a co ne?
- Rozvedte indikátorovou teorii pohlavního výběru. Jak se liší/prolíná se Zahaviho teorií handicapu nebo Fisherovou teorií sexy synů?

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta (známka nebude součástí zveřejněných informací)

výborně  velmi dobře  dobře  nevyhověl(a)

Podpis školitele/opponenta:

Instrukce pro vyplnění:

- Prosíme oponenty i školitele o co nejstručnější a nejdůležitější komentáře k jednotlivým bodům (dodržujte rozsah), tučně vyznačené rubriky jsou povinnou součástí posudku.
- Při posuzování je nutno zohlednit požadavky stanovené pro vypracování bakalářských prací – viz <http://natur.cuni.cz/biologie/files/BZk-pravidla-11-12-2007.doc>
- Posudek se odevzdává (zasílá) v elektronické podobě na adresu filosof@natur.cuni.cz (pro účely zveřejnění na internetu), a dále podepsaný v 1 výtisku (jako součást protokolu o obhajobě) na sekretariát Katedry filosofie a dějin přírodních věd.